

plebeu-familiar, del mateix origen que el cast. germanesc i argòtic *coba*, per a l'etimologia del qual vegeu DCEC I, 823, i cf. Claveria, *Estudios Gitanos*, 151-2. L'etimologia gitana que se li havia atribuït sembla ser infundada, per tant és possible que en la germania castellana fos d'origen català, i no és gaire segur tampoc que en català modern sigui pres del castellà. En català el dona Givanel com a mot d'argot, BDC VII, 29; però el mateix Givanel, en la *Misc. Fabra*, 75, cita *coba* en *La Colla del Carrer* de Pons i Massaveu (III, p. 30) (c. 1880, records de c. 1865) —llibre que no conté res d'argòtic ni dona converses de caràcter murriesc sinó en llenguatge vulgar i familiar de nois—, amb el sentit de 'covard', que tampoc no està ben aclarit si és o no el mateix mot que l'altre, si bé sembla una abreviació mig-jargonesca de *covard* (cf. argot barc. *coba* 'por', Vallmitjana, *Crimin.*, 58).

DERIV.: +*Cobista* 'el qui té propensió a donar *coba*'.

COBALT, de l'al. *kobalt* id., variant de *kobold* 'follet', esperit entremaliat: per la creença dels miners, que considerant sense valor aquest metall d'aspecte argentat, creien que un follet el posava en lloc de la plata, que els robava. □ 1.ª doc.: 1839, Lab.

Per a l'explicació del mot en alemany, veg. Kluge, *EtWb.*, s. v. (cf. Braune, *ZRPb.* XIX, 348 ss.). A la vall de Gistau (immediata a la catalano-aragonesa de Benasc), hi ha mines de cobalt, localment anomenat allí *koból* (1965), forma que deu venir d'una variant ja alemanya.

DERIV.: *Cobàltic*. *Cobaltina*. *Cobaltita*.

Cobarxol, V. *cova* *Cobarsi*, V. *cova* *Cobatxo*, V. *cua* *Cobdicia*, *cobdiciar*, *cobdiciós*, *cobe*, *cobee*, *cobeitós*, *cobejable*, *cobejança*, *cobejar*, *cobejós*, V. apèndix a *acobiitar*

COBERBOS, 'supersticions', 'oracles', 'romances', 'circumloquis, embulls, xerrameca', junt amb *CABERBONIS*, *CABERMONIS*, *CABERMÒRUMS*, 'emboïcs, negocis confusos', mots balears d'origen incert; el primer sembla derivat del ll. *verbum* 'paraula', però com que tots ells són inseparables, i els altres ja no ho semblen, és probable que tots ells siguin alteració d'una paraula diferent de *verbum*; aquesta potser fou el b. ll. *capbreuum* 'capbreu, document notarial', que també s'aplicà a llistes de 'astròlegs i curanderos, el qual s'alteraria per influència de *verbum*; les altres formes sortirien del genitiu plural *capbreuorum*, i tot plegat seria deformat pel poble, incrèdul envers les receptes legals i les fórmules miraculoses, sota la influència de frases com *fer una cerimònia* o *fer una verba*. □ 1.ª doc.: *coberbo*, 1858 (*DAmen.*) i escriptors des de mj. S. XIX; *cabermóni*, c. 1800?, *Selva de Consonants*.

Autors recents escriuen *coverbo* amb -v-, per perjudici etimològic, però la pronúncia *cob-* és l'antiga i crec predominant a Mallorca, i és general a Menorca: és la que usa constantment FCamps i Merca-

dal, per a les formuletes i petites narracions o versos tradicionals, enginyoses i de sentit més o menys paradoxal o recòndit.¹ A Mallorca l'*AlcM* posa la pronúncia amb -b- en primer lloc, abans de l'altra; amb -b- ho escrivien PdAPenya i el sollerí Salvador Galmés, i així ho escriuen els vells diccionaris, tant el d'Amengual com el de Mn. Tarongí («*Un mallorquí*). L'etimologia *CONVERBIUM, acceptada de TForteza per Moll (*AORBB* II, 1929, 9; i *AlcM*), és de les que entren pels ulls, però no gens pel cervell, car això hauria de ser un mot de llatí vulgar, no estant documentat, i llavors, no podent-hi haver cultisme, la -o final conservada obligaria a admetre una relíquia mossàrab: hipòtesi que no es pot descartar, però que és menys probable en un terme alhora afectiu i abstracte, i d'aparició recent, que si fos el nom d'un objecte concret de la vida rural o un nom propi. Però el sentit de «conversa anecdòtica», que hom pren com a bàsic per a aquesta etimologia, no sembla aparèixer fins als escriptors més recents que cita (Gabriel Maura, Salvador Galmés); ja hem vist que no és el del folklore menorquí, tampoc és ben bé el de Mn. Alcover, que sembla donar-li el de 'frase paradoxal' o 'quid-pro-quo'.²

En altres significats que serien més estranys si verament es tractés d'aquesta etimologia, sí que hi ha documentació un poc més antiga, que ja deu correspondre almenys a l'ús del S. XVIII i primera del XIX, car es tracta de gent observadora i d'un llenguatge molt més conservador. És el sentit que donen els diccionaris d'Amengual i de Tarongí: «agüero o superstición que consiste en creer que ciertas palabras oídas casualmente en determinadas noches del año, y con especialidad en la de san Juan, son oráculos que anuncian la dicha o desgracia o desdicha de quien las oye», «lo que se dice con muchas palabras pudiéndose explicar con menos, *circumloquio*, rodeos --- de que usan con afectación para explicar las cosas».

En efecte aquestes són les accs. en què l'usa un autor de llenguatge tan tradicional com PdAPenya: «tan bones ofertes, / e feren tombar / y ab ell ben depressa / vaig vení a Ciutat, / sense més *coberbos*» (*Poes.*, 278), «explicacions llargues, paraules sobrerres», «poch s'avenen / quan semblants *coberbos* tenen» (*Poes.*, 310), que hom explica en castellà per «romances, líos», o 'discussions, renys'. És a dir, en Penya el mot arriba a tenir un sentit igual, si bé potser un poc menys intensiu, que el que ell mateix dona a *cabermóni*: «—Firmau aquí, l'Amo Antoni. / —Jo no me vui comprometre. / —Ni jo manco: no sé lletra, / y es pot moure un *cabermóni*» (PdAPenya I. *d'Or* I, 63); sentit que correspon al definit pel *DAG*. «barahunda, ruido, embrollo», documentant-lo en la *Selva de Consonants*, text mallorquí ja un poc antic (no sé si segle XVIII o ja c. 1800), és el que solia donar-li Mn. Alcover: «no m tornes venir pus adevant ni darrera ab tal *cabermóni*» (*Rond.* IV, 163), «embuy, conflicte, qüestió» (*BDLC* IV, 341), «és molta que --- no hi haja mai cap --- castellà que li ocorrega fer-nos --- consulta de tal *cabermóni*» (*BDLC* VI, 223), i amb ell l'usa